

ARCTIC CONTAMINANTS
ACTION PROGRAM

UQSURLUUTIMIK DIESEL-MIK QIRNIQTUNIK PUJURLULIUQPANGNINGIT ISIAQIRLUUTINIK

NUNANGANI MURMANSKI MUMAANSIKI-MI

ARCTIC COUNCIL

acap.arctic-council.org

@ACAP_Arctic

Qirniqtumik Pujurlungmi isiaqirluutiliupangniq: Suuq kamaqaqpa?

Qirniqtuq Pujurluk pujurluuvangmat qirniqtualulluni saniqqatunik saqippaktunik ilaqarmata, uqsurluutituqtunik aulautilingningaaqtunik, aumaaluktuqtuniglu uummaquasiurviksanik asinginniglu atuqtauvaktunik uutaqtitausimajunik uqsualuvinituqalungnik atuqaktunik. Ilaqasu-unguvut tamakkua pimmarialungmik sanirlukuqaliqpaktunik pujurlunginik (qallunatatit tajjaujuq PM-nik) silamut sururnarutauvaktut.

Qirniqtut pujurluit isiaqavangningit sangijualungmik aktuqsisimavakput silaup salumaninganik ammalu takuksauttiarviujunnarninganik, avatimik avatimiutanginniglu, silaullu qanuilinganiganut. Inungnili, qirniqtualuit pujurluliat piungittumik aktuqsisimajunnaqput uummatikkut ammalu anisaqturunnarnirmut, inujunniqsaaalijjitaavaksutik.

Mikiglitirijunnarniq qirniqtunik pujurlungmik isiaqirluutinik sukaittumik asijjiinginiqsaujunnaqtut silaup qanuininganik, piluaqtumik nunarjuap ukiuqtaqtuqpasinganik. Qirniqtut pujurluliat mikiglitirivakkivut aputimilu sikumilu tarraqarviujunnarninginnik, sukavalliajjitaavaksutik aputinullu sikumullu aukpaliajunnarnirmut. Gavamauqatigiiktunut katimajujut silaup asijjiqpallianiganut titraqsimaliiput qirniqtumik pujurlualungmik pingajugijaaniq sanginipaangujunik nunarjarlimaamut unaqsivalliajjitaunirmut. Mikiglititqatujunnarningit qirniqtualungmik pujurluliuqpaliavaktut isiaqivangningit aktuqtaujunnarningillu nunalit ukiuqtaqtuqpasingmi sivuliutitauliiput piliriaksanginnik ukiuqtaqtumut katimajinut.

Ukiuqtaqtumi Sururnaqtuliririrmut Aanuiliurutiksanut Atugaksait (ACAP-kut) saqitittivut sivulliuniaqtunik qaujijajutiksaunialiquninik

Tukisinarviuqalauqsutik, ukiuqtaqtumi sururnaqtulirijikkut ilagiiktut isumaliulauqtut sivulliuniaqtunik piliriaksaminik mikiglitirijumanirmut qirniqtunik pujurluliririrmik, tungaviujunnattaqtuninik, pilirijinik pigiaqarniaqtuninik qaujijajutiksaunialiquninik aviktuqsimaninginni. Tamakkua tukisinarutaujunnatut asinginnut atuinnaungmijunut qaujijajutiksautitavangmijunut.

Qaujijajitarijaujut Amialika-miuni, Russia-miunilu ikajutaunialiqut ilinniaaraaniksimauninut taikangat Mumaangsikiup (Murmanskiup)nunalialuani sanarrutiksalarinirmut iliniarvipaujauniqupanunginik juunivusitimik, qaujisagaksanik kattiqsuilauqtuninik iniaqatuninik pimmariauniqupaninik atuqaktuninik pujurluliuqpaktuninik nunangani, qaujisaqpalliallutiglu nunakkuurutiit ingirravangninginnik, nalautaaqtaullutiglu pujurluliuqpalliatiginingit nunakkuurutingit nunamini qaujijajutiksaunialiquninik qanuittuvangningit qirniqtuninik pujurluliuqpalliaavangningit nunangani. Qaujisaqtingit piliriqatigiiksutik qaujilauqtut qaningijanginni uqumainilingnik 400,000 tons-ilingnik qirniqtuninik pujurluliuqpalliaavalaurninginnik uqsurluutiturninginnik Diesel-mik uqsualulingnik atuqaktuninik arragutamaaq nunangani Mumaansiki-mi.

Anginiqaamik pujurluliuviuvangningit aviktuqsimaninginni, atuqaktut 69% pusantiginittuninik isiaqirlutilingnik, taikkunangat pivalauqtut ujarangniarvingnik piliriviguangujuni, angijumik Mumaansiki-miutanut kiinaujaliurviuninginni. Nunakkuurutiit suurlu nunasiutiralat, usijit nunakkuurutirjuat ammalu Basiit amisunik inungnik ikimaviuvaktut, tuglirijaulauqtut, 13% pusantigininninginnut pujurluliuqpangningit qirniqtualungmik. Tamainnik tukisijausimaningit qaujijaulauqtut katiqsuiviuninginni qaujisaqtauninginnilu uqalimagaarijaulauqtut July 2015-mi, qaujisaqtiqataujunut uqalimaagalianginnut pijjutiqaqtuninik silamik ilajaksaliangusimajuliririrmik ammalu silakkullu aulavalliaavangninginnik qallunatatit Atmospheric Chemistry and Physics tajjaujunik uqalimagait. (takuniarlugu <http://bit.ly/2cyc8Wl>)

Mumaansikimi Murmansk baasiqarvik amisunut ikimaviuvaktunik nunakkuurutiaqatut kampaninga pilirivik sivullutik pilirigiatqut

Sivullunialiqatut aktuqsiluaqtailimagiarumanirmik sanajautittinialiqut nutaaruriaqtautittitut ilanginik nunakkuurutinginik amisunut ikimaviuvaktunik nunangani baasiqarvingni kampaniujuni pilirivigani, mikigitirilaqsutik 90 pusantinginitunik, uqsualungmik atunginniqsauliqsutik, mikigitirillutigli aulattivangninginut aaqumatittivangninginullu akiqaqpangninginik ammalu piusigiasimallutik atuqtauttiaqattarunnarninginnik. Taikani kajusittiaqatummariuluulaurninginnut, asingittauq nunakkuurutiaqavangminik aulattijujut kampaningit piliriliqut isumaliuluqsutik taimailuqataujumaniq.

Tukisigiatkanirumaguvit nunasiutikutangnik basinik kampaniujunik piliriangulauqtunik takuniarunnaqtatit ukunia qaritaujakkut: <https://oarchive.arctic-council.org/handle/11374/389>

Pujurmiluluqpalianingit ujarangiarvingni aulattinirmik

Nunangani Mumaansik-imi angijualungmik ujarangiarviqarmata pilirivijunik nanituinnaq aviktuqsimaninginni.

Sitamaullutik nunamik makpiingajut ujarangiarvingmi Mumaansik-imi tukisinarviuttiaqtualuulauqtut qaujisarviulutik, angijumik tamainnikasak uqsurluutimik atuqaktut tauvani ujarangiarvingnik aulattiqatasiriagiaramik 2012-mik.

Saqqittirivallianingit qirniqtunik pujurluliuqavallujunik isiaqijunik ujarangiarvingningaaqaktut ilaqalauqtut angijuu-

tialungmik usijujunik nunakkurutiqarninginnut, puarrijautiqarninginnut/qalurauiqarninginnut nunasiutipauijait, amuuqaviviqarninginnut, iku-tarninginullu asinginiglu aturiaqaqtanginni nunakkurutinik. Ujarangiarvingni nunakkuurutingit atuqaktut anginiqaangujunik pusantitigut tamainnik uqsurluutiturninginnik Diesel-mik, atuqaksutik 85% pusantinginnik taikkunani nunaup iluani makpiingajunik ujarangiarviujuni. Ammatauq sulii, ujarangiarvingmi pilirivijut takuniaqpallialiqut piviksarijunnaqtanginnik mikigitirijunnarniq qirniqtunik pujurluliuqapangnirmik isiaqivaktunikaq. Piuniqaanik piusiqapallianingit ujarangiarvingni angijuuunik sanavviqaqtunik tamakkunangat pivalliasimajut tukisinarviujunnaqput uvangat, qaritaujakkut <http://bit.ly/2cWBGeK>. Asikkanninginniktaq tamakkuninga pijjutiqaqtunik uqalimagsanik, Russiamiuni, takugiarlugu una qaritaujakkut <http://bit.ly/2dmcuOT>.

Kinguniagut piliriangunialirmijut: Atuutiqaqtunik mikigitirijunnarniq

Tamakkua qirniqtunik pujurlulirinnirmik pijjutiqaqtunik qaujimanisauvallianiq (sivullirijauullutik pilirianguningit Russiamiuni ukiuqtaqtumi) kajusiningillu qirniqtunik pujurluliuqtailimajumanirmut pilirianguliatqut pijunnautauqtaqtut isumaliuqtijunut, juunivusitunut ilinniarvipaujauniqaangujunut asinginullu naammaaqsimanisaujunik tukiliuqattarunnarniq nakingaaqpangninginnik qirniqtunik pujurluliuqapangninginnik asinginni nunalingni aviktuqsimaninginnilu, ikajurniqarniaqsutiglu Mumaansik-imiutanik qanuiliurarninginni atuliatqittivalliajunnarninginnululu atuutiqaqtunik mikigitirijunnarnirmut qanuiliurutaunnaqtunik.

Mumaansikimi Murmansk: Nammanaqaqsimaningit iningit sukkajumik qanuiliurviujunnarniq

Mumaansikiup nunanga anginiqpattianguvuq nunaliguanginni qulaaniittunik avaluliangusimajumik nunanguakut ukiuqtaqtuqpasinuraqtaujuup avaluani, inuqtiqaqsutik tauvani 300,000-nginittunik. Ukiuqtaqtumi katimajit sururnaqtulirinnirmut qanuiliurutiksanginnut atugaksanginni pilirijingit nirualuqsimajut taasuminga nunaliguarmik pimmaruunganut pigiarviujunnarniq qirniqtunik pujurluliuqatigivangninginnik qaujisqaqtajunnarniq, pijjutauninginnut amisuuningit atuinnaujut qaujijutiksait naasaasirillutik asinginniglu, nanituinnarlu atuqtauvangninginnut uqsurluutimik atuqaktut dieselmik nunakkurutinik, pijumalaurninginnululu gavamagijangit ikajuqsuijumaniq qanuiliurutaullarigunnaqtunik pujurluliuqatigivangninginnut.

Uqarviksait

Ukiuqtaqtuunirmi Qirniqtunik Pujurlulirinnirmik Isiaqirlutinik ikajuutiksauliqut

Amialikamiuni avatilirinnirmik sapunniarnirmut pilirianguninginnik sivuliuqtijuuq

Teresa Kuklinski

Qaritaujakkut titiqaqtaakautigivinga: kuklinski.teresa@epa.gov

Qirniqtunik pujurluliuqpalianinginnik isiaqijunik tauvani Mumaansikimi aviktuqsimaningani 2012	
Pujurluliuqpalianingit isiaqirlutinik saqittivalliajut pilirivijunik	Nalauttaaqtausimaningit isiaqirlutinik saqittivalliajut pilirivijunik uqumainninginik (kg) kilugulamtigut
Aqqutini nunakkurutinik	54,000
Ujarangiarvingnik	280,000
Nunasiutikutaak savingnik Aqutiqaqtut	20,000
Iglulurnirmut	10,000
Puruqsivigini	3,000
Uqsurlutituqtunik Diesel-mik	35,000
Ummaqquusivigini	4,000

Tamainnik apiqutiksasaruvit pijjutiqaqtunik Ukiuqtaqtumik Sururnaqtulirinnirmut Qanuiliurutiksannut Atugaksalirijit ACAP-kut Amialikamiuni ACAP-kunik uqarviksaq
Hodayah Finman
Qaritaujakkut titiqaqtaakautigivinga: finman.hodayah@epa.gov